

KÜRESELLEŞMENİN GELİR EŞİTSİZLİĞİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: RUSYA İÇİN FOURIER ADL YAKLAŞIMI

 Fatih AKIN^a

Öz

Küreselleşme, günümüz dünyasını şekillendiren önemli bir güç olarak ortaya çıkmış ve ekonomik, sosyal ve politik yapılar da dâhil olmak üzere insan yaşamının çeşitli boyutlarını etkilemiştir. Teknolojik ilerlemeler ve iletişimdeki devrimlerle hız kazanan küreselleşme, dünya genelinde mal, hizmet, bilgi ve kültür alışverişini artırmıştır. Ancak, bu süreç, gelir eşitsizliğini de derinleştirmiştir. Buradan hareketle bu çalışmada, Rusya'nın 1996-2021 dönemine ait gelir eşitsizliği ile küreselleşme (ekonomik, sosyal ve politik) ilişkisinin zaman serileri analizi ile incelenmesi amaçlanmaktadır. Gelir eşitsizliğini temsilen Gini katsayısı kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara göre, değişkenlerin hem FADF hem de ADF birim kök testlerinde birinci farklarında durağan oldukları $I(1)$ tespit edilmiştir. Fourier ADL eşbütünleşme testi uygulanmış ve değişkenler arasında eşbütünleşme ilişkisi bulunduğu sonucuna varılmıştır. FMOLS ve DOLS uzun dönem katsayı tahminci bulguları, ekonomik ve sosyal küreselleşmenin gelir eşitsizliğini azaltıcı etkileri olduğunu, buna karşın politik küreselleşmenin gelir eşitsizliğini artırıcı bir etkisi olduğunu göstermektedir. Rusya'da ekonomik ve sosyal küreselleşmenin gelir eşitsizliğini azaltıcı etkilerinden yararlanmak amacıyla, uluslararası ticaret ve yatırım ortamını iyileştirmeye yönelik politikaların geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Eğitim ve sağlık hizmetleri gibi sosyal refah girişimlerini küresel standartlarla uyumlu hale getirilerek, Rusya vatandaşlarının yaşam kalitesini önemli ölçüde artırabilir. Bununla birlikte, politik küreselleşmenin yol açabileceği gelir eşitsizliğini ele almak da kritik bir öneme sahiptir. Bu, sosyal adaleti teşvik eden ve gelirin yeniden dağılımını kolaylaştıran iç politikaların uygulanmasıyla mümkün olabilir. Rusya, bu politikaları stratejik bir şekilde tasarlayarak politik küreselleşmenin olumsuz etkilerini hafifletebilir ve aynı zamanda küreselleşmenin çeşitli boyutlarının olumlu yönlerinden faydalanabilir. Bu dengeli yaklaşım, hem ekonomik büyümeyi hem de sosyal uyumu teşvik ederek daha eşitlikçi bir toplumun oluşmasına katkıda bulunacaktır.

Anahtar kelimeler: Rusya, gelir eşitsizliği, küreselleşme, fourier ADL, FMOLS, DOLS.

^a Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Refahiye Meslek Yüksekokulu, Erzincan/Türkiye, fatih.akin@erzincan.edu.tr

THE IMPACT OF GLOBALIZATION ON INCOME INEQUALITY: A FOURIER ADL APPROACH FOR RUSSIA

Abstract

Globalization has emerged as an important force shaping today's world and has affected various dimensions of human life, including economic, social and political structures. Globalization, accelerated by technological advances and revolutions in communication, has increased the exchange of goods, services, information and culture around the world. However, this process has also deepened income inequality. Based on this, the aim of this study is to examine the relationship between income inequality and globalization (economic, social, and political) in Russia for the period 1996-2021 using time series analysis. Gini coefficient is used to represent income inequality. According to the findings of the study, the variables were found to be stationary at first differences $I(1)$ in both FADF and ADF unit root tests. Fourier ADL cointegration test was applied and it was concluded that there is a cointegration relationship between the variables. The findings of FMOLS and DOLS long-run coefficient estimators show that economic and social globalization have a decreasing effect on income inequality, whereas political globalization has an increasing effect on income inequality. In order to take advantage of the income inequality-reducing effects of economic and social globalization in Russia, it is crucial to develop policies to improve the international trade and investment climate. By aligning social welfare initiatives such as education and health care with global standards, Russia can significantly improve the quality of life of its citizens. However, it is also critical to address the income inequality that political globalization can lead to. This can be achieved through the implementation of domestic policies that promote social justice and facilitate income redistribution. By strategically designing these policies, Russia can mitigate the negative effects of political globalization and at the same time benefit from the positive aspects of its various dimensions. This balanced approach will contribute to a more equitable society by promoting both economic growth and social cohesion.

Keywords: Russia, income inequality, globalization, fourier ADL, FMOLS, DOLS.

ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ НА НЕРАВЕНСТВО ДОХОДОВ: ПОДХОД ФУРЬЕ ADL ДЛЯ РОССИИ

Аннотация

Глобализация стала важной силой, формирующей современный мир, и повлияла на различные аспекты человеческой жизни, включая экономические, социальные и политические структуры. Глобализация, ускоренная технологическим прогрессом и революциями в области коммуникаций, привела к расширению обмена товарами, услугами, информацией и культурой по всему миру. Однако этот процесс также привел к углублению неравенства доходов. Исходя из этого, целью данного исследования является изучение взаимосвязи между неравенством доходов и глобализацией (экономической, социальной и политической) в России за период 1996-2021 гг с помощью анализа временных рядов. Для отражения неравенства доходов используется коэффициент Джини. Согласно результатам исследования, переменные были признаны стационарными по первым разностям $I(1)$ как в FADF, так и в ADF тестах на единичный корень. Был применен коинтеграционный тест Фурье ADL, и сделан вывод

о наличии коинтеграционной связи между переменными. Результаты долгосрочных оценок коэффициентов FMOLS и DOLS свидетельствуют о том, что экономическая и социальная глобализация оказывает все меньшее влияние на неравенство доходов, в то время как политическая глобализация оказывает все большее влияние на неравенство доходов. Для того, чтобы воспользоваться эффектом экономической и социальной глобализации, снижающим неравенство в доходах, в России необходимо разработать политику, направленную на улучшение международного торгового и инвестиционного климата. Приведя в соответствие с мировыми стандартами такие инициативы в области социального обеспечения, как образование и здравоохранение, Россия может значительно повысить качество жизни своих граждан. Однако крайне важно также решить проблему неравенства доходов, к которой может привести политическая глобализация. Этого можно добиться путем проведения внутренней политики, способствующей социальной справедливости и перераспределению доходов. Стратегически продумывая такую политику, Россия может смягчить негативные последствия политической глобализации и в то же время извлечь выгоду из положительных аспектов ее различных измерений. Такой сбалансированный подход будет способствовать построению более справедливого общества, способствуя как экономическому росту, так и социальной сплоченности.

Ключевые слова: Россия, неравенство доходов, глобализация, фурье ADL, FMOLS, DOLS.

Giriş

Küreselleşme; ekonomilerin, kültürlerin ve nüfusların ticaret, yatırım, teknoloji ve bilgi alışverişi yoluyla artan karşılıklı bağımlılığı olarak tanımlanır ve son yıllarda küresel ekonomik tabloyu derinden etkilemiştir. İletişim teknolojilerindeki hızlı ilerlemeler ve ticaret politikalarının liberalleşmesi, bu süreci daha da hızlandırarak hem ülkeler içinde hem de ülkeler arasında gelir dağılımında önemli değişikliklere neden olmuştur. Bu bağlamda, küreselleşmenin gelir seviyeleri, gelir eşitsizliği ve ülkelerin genel ekonomik gelişimi üzerindeki etkilerini incelemek, günümüz ekonomik analizlerinin merkezinde yer almaktadır.¹

Küreselleşmenin gelir üzerindeki etkilerinden biri, ticaret ve yatırım fırsatlarının artmasıdır. Ticaretin serbestleşmesi, ülkelerin karşılaştırmalı üstünlüklerine sahip oldukları ürün ve hizmetlerde uzmanlaşmalarına olanak tanıyarak verimlilik ve etkinliği artırır.² Uluslararası ticarete katılan ülkeler, daha geniş pazarlara erişim sağlayarak ihracata yönelik sektörlerde faaliyet gösteren işletmeler ve çalışanlar için daha yüksek gelir seviyelerine ulaşabilirler. Örneğin, Çin ve Hindistan gibi ülkeler, 1980'lerden bu yana küresel ekonomiye entegrasyonları ve imalat ile hizmet sektörlerinin büyümesi sayesinde önemli gelir artışları yaşamışlardır.³

¹ Thomas L. Friedman, *The World Is Flat: A Brief History of the Twenty-First Century* (New York, NY: Farrar, Straus and Giroux, 2005); Joseph E. Stiglitz, *The Price of Inequality: How Today's Divided Society Endangers Our Future* (New York, NY: W. W. Norton & Company, 2012).

² Paul R. Krugman, *Geography and Trade* (Cambridge, MA: MIT Press, 1991).

³ Dani Rodrik, *Straight Talk on Trade: Ideas for a Sane World Economy* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2018).

Küreselleşme ve gelir arasında her zaman faydalı bir ilişki yoktur. Küreselleşme genel olarak ekonomik büyümeyi artırabilir, ancak aynı zamanda ülkelerdeki gelir eşitsizliğini daha da kötüleştirebilir. Dünya Bankası'na⁴ göre, küreselleşmenin avantajları genellikle eşit olarak paylaşılmamakta, vasıflı işçiler ve sermaye sahipleri kazançlı çıkarken düşük vasıflı insanlar işlerinden olmakta ve ücretlerinde durgunluk yaşamaktadır. Sanayisizleşmenin ve işlerin daha düşük ücretli ülkelere taşınmasının artan servet eşitsizliğine katkıda bulunduğu sanayileşmiş ülkelerde bu olgu en belirgin şekilde görülmektedir. Piketty'ye⁵ göre, küreselleşmenin servetin en yüksek kazanç sahipleri arasında yoğunlaşmasını artırması sonucunda zenginler ve yoksullar arasındaki uçurum genişlemiştir.

Küreselleşme, ticaret ve yatırımın yanı sıra işgücü piyasalarını da değiştirmiş, işçi dövizleri ve göç yoluyla geliri de etkilemiştir. Denizaşırı ülkelerde daha fazla ekonomik imkan arayışında olan göçmen işçiler sıklıkla ülkelere para göndermektedir.⁶ Uluslararası Göç Örgütü'ne⁷ göre, işçi dövizleri artık birçok gelişmekte olan ülke için önemli bir gelir kaynağıdır ve yoksulluğun azaltılmasına ve ekonomik istikrarın teşvik edilmesine yardımcı olmaktadır. Yüksek nitelikli işçilerin daha fazla fırsat arayışıyla kendi ülkelerini terk ettiği beyin göçü olgusu, bu ülkelerdeki ekonomik büyümeyi engelleyerek refah ve küreselleşme arasındaki bağlantıda bir çelişki oluşturabilir.

Küreselleşmenin ekonomik, sosyal ve politik olmak üzere üç temel boyutu bulunmaktadır. Bu boyutlar sayesinde küreselleşmenin çeşitli bölgeleri nasıl etkilediğini ve dünyayı nasıl değiştirdiğini daha iyi anlayabilmemizi sağlamaktadır.⁸

▪ **Ekonomik Küreselleşme:** Ekonomik küreselleşme, mal, hizmet ve sermayenin uluslararası düzeyde serbest dolaşımını ifade eder. Bu süreç, ticaret anlaşmaları, çok uluslu şirketlerin faaliyetleri ve küresel pazarların entegrasyonu ile desteklenmektedir. Ekonomik küreselleşme, ülkeler arasındaki ekonomik bağları güçlendirir ve dünya ekonomisinin daha entegre hale gelmesine katkıda bulunur.⁹ Keohane ve Nye, ekonomik küreselleşmenin, küresel ticaretin ve finansal akışların artmasıyla karakterize olduğunu belirtmektedir.¹⁰ Ancak, bu süreç aynı zamanda gelir eşitsizlikleri ve ekonomik bağımlılık gibi sorunları da beraberinde getirebilir.¹¹

▪ **Sosyal Küreselleşme:** Sosyal küreselleşme, bireylerin, fikirlerin, kültürlerin ve bilgilerin dünya genelinde yayılmasını ifade eder. Bu süreç, internet, sosyal medya, uluslararası eğitim ve turizm gibi araçlar sayesinde hız kazanır. Sosyal küreselleşme,

⁴ World Bank, *Globalization, Growth, and Poverty: Building an Inclusive World Economy* (Washington, DC: World Bank, 2016).

⁵ Thomas Piketty, *Capital in the Twenty-First Century* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 2014).

⁶ Patrick A. Taran & Eduardo Geronimi, *Globalization, Labour and Migration: Protection is Paramount* (Geneva, Switzerland: International Labour Organization, 2013).

⁷ International Organization for Migration, *World Migration Report 2020* (Geneva, Switzerland: International Organization for Migration, 2020).

⁸ Çağla Bucak, "BRICS-T Ülkelerinde Ekonomik Karmaşıklık ve Küreselleşme İlişkisi: Panel Veri Analizi," *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi* 14/26 (2022): 92-105.

⁹ Jane Cruikshank, "Economic Globalization: Which Side Are We On?" *International Journal of Lifelong Education* 14/6 (1995): 459-470.

¹⁰ Robert Keohane & Joseph Nye, "Introduction," *Governance in a Globalizing World*, ed. Joseph Nye & John Donahue (Washington, DC: Brookings Institution Press, 2000), 1-41.

¹¹ Joseph E. Stiglitz, *Globalization and Its Discontents* (New York, NY: W. W. Norton & Company, 2002).

kültürel etkileşimleri artırarak farklı toplumlar arasında daha fazla anlayış ve işbirliği sağlar. İbrahim¹², sosyal küreselleşmenin bireylerin ve toplumların küresel olaylara ve trendlere daha fazla maruz kalmasını sağladığını vurgulamaktadır. Ancak, bu süreç aynı zamanda kültürel homojenleşme ve yerel kültürlerin erozyonu gibi endişeleri de gündeme getirir.¹³

▪ **Politik Küreselleşme:** Politik küreselleşme, hükümet politikalarının ve uluslararası iş birliği mekanizmalarının küresel ölçekte yayılmasını ifade eder.¹⁴ Bu süreç, Birleşmiş Milletler, Dünya Ticaret Örgütü ve diğer uluslararası kuruluşlar aracılığıyla gerçekleşir. Politik küreselleşme, uluslararası normların ve standartların benimsenmesini teşvik ederek küresel yönetim yapılarının güçlenmesine katkıda bulunur. Keohane ve Nye, politik küreselleşmenin uluslararası ilişkilerde karşılıklı bağımlılığı artırdığını ve küresel sorunların çözümünde işbirliğini teşvik ettiğini belirtmektedir.¹⁵

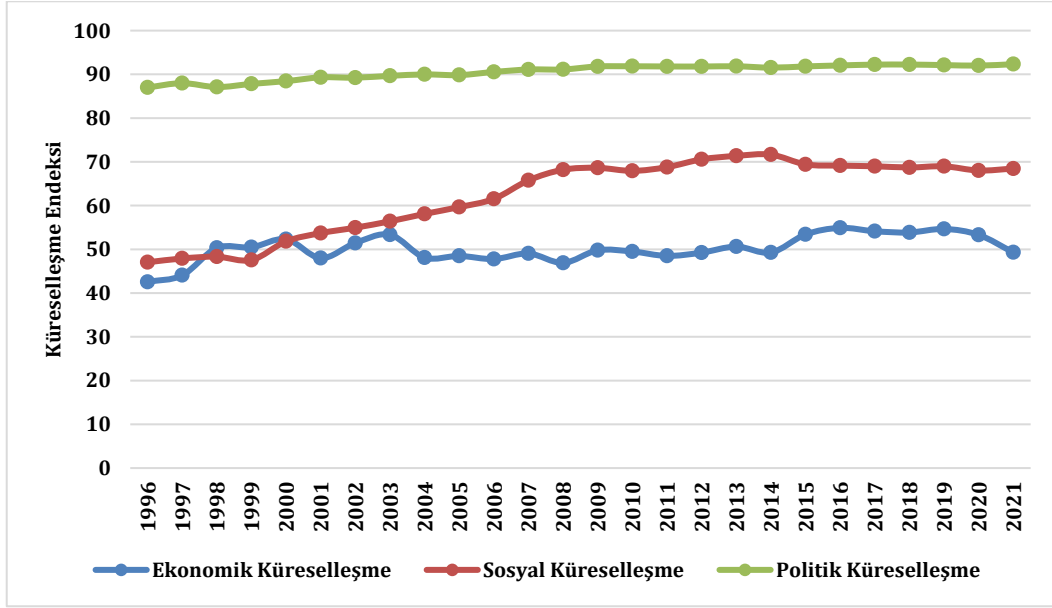
Rusya'nın 1996-2021 dönemi küreselleşme durumu Grafik 1'de gösterilmiştir. Grafik 1'de Rusya'nın küreselleşme verilerine bakıldığında, ekonomik, sosyal ve politik boyutlarda belirgin değişimler gözlemlenmektedir. Ekonomik küreselleşme, 1996'dan 2021'e kadar dalgalı bir seyir izleyerek 42.55'ten 49.30'a yükselmiştir. Sosyal küreselleşme ise genel olarak artış göstermiş ve 1996'da 47.04 olan değer, 2021'de 68.46'ya ulaşmıştır. Politik küreselleşme ise sürekli yüksek seviyelerde seyretmiş ve 1996'da 87.00 olan değer, 2021'de 92.32'ye çıkmıştır. Bu veriler, Rusya'nın ekonomik entegrasyonunun zaman içinde arttığını, sosyal etkileşimlerinin genişlediğini ve politik küreselleşme düzeyinin sürekli yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum, Rusya'nın küresel arenada önemli bir aktör olma konumunu koruduğunu ve çeşitli alanlarda uluslararası işbirliklerini sürdürdüğünü ortaya koymaktadır.

¹² Carole İbrahim, "Globalization and Income Inequality in Developing Countries: A GMM Approach," *SN Business & Economics* 2/98 (2022): 1-20.

¹³ John Tomlinson, *Globalization and Culture* (Chicago, IL: University of Chicago Press, 1999).

¹⁴ David Held & Anthony McGrew, *Globalization/Anti-Globalization: Beyond the Great Divide* (Cambridge, UK: Polity Press, 2007).

¹⁵ Keohane & Nye, "Introduction," 1-41.

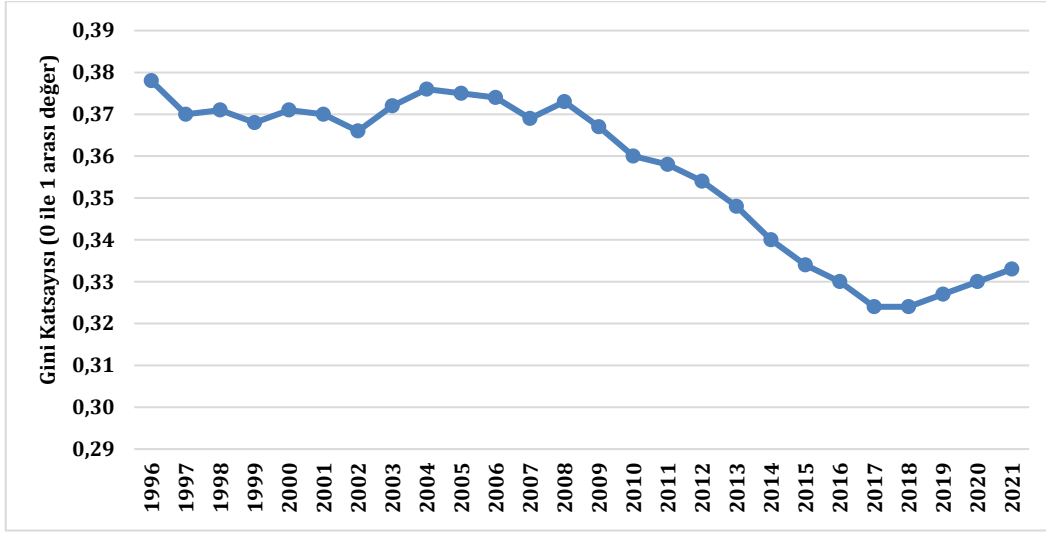
Grafik 1: Rusya’da Ekonomik, Sosyal ve Politik Küreselleşme (1996-2021)¹⁶

Gelir eşitsizliği çeşitli istatistiksel yöntemler ve endeksler (Gini Katsayısı, Lorenz Eğrisi, Gelir Payları, Theil Endeksi, Atkinson Endeksi ve Palma Oranı) kullanılarak ölçülmektedir. Bu çalışmada gelir eşitsizliği Gini katsayısı ile temsil edilmektedir. Gini Katsayısı: 0 ile 1 arasında değişen sayısal bir ölçüttür. 0, mükemmel eşitliği (herkesin aynı gelire sahip olduğu durumu) ifade ederken, 1, mükemmel eşitsizliği (tüm gelirin tek bir kişide toplandığı durumu) göstermektedir. Gini katsayısı, gelir dağılımının nüfus genelindeki dağılımına dayanarak hesaplanmaktadır.¹⁷

Rusya’nın 1996-2021 dönemi Gini katsayısı durumu Grafik 2’de gösterilmiştir. Grafik 2’de Rusya’nın yıllar içindeki Gini katsayısı verilerine bakıldığında, 1996 yılında başlayan ve günümüze kadar süregelen bir dizi gözlem yapılmıştır. Bu dönemde Gini katsayısı genel olarak düşüş eğilimindedir ve ortalama Gini katsayısı 0.36 olarak hesaplanmıştır. En yüksek Gini katsayısı 1996 yılında 0.38 olarak kaydedilmiştir, en düşük Gini katsayısı ise 2017 yılında 0.32 olarak kaydedilmiştir. Özellikle son yıllarda, gelir dağılımındaki eşitsizliğin azaldığı ve Gini katsayısının daha istikrarlı bir seviyede seyrettiği gözlemlenmektedir.

¹⁶ Kaynak: KOF Endeksi, 2024.

¹⁷ Fernando De Maio, "Income Inequality Measures," *Journal of Epidemiology & Community Health* 61/10 (2007): 849-852; Alex Cobham & Andy Sumner, *Is It All About the Tails? The Palma Measure of Income Inequality* (CGD Working Paper 343. Washington, DC: Center for Global Development, 2013); Pavlína Hejduková & Lucie Kureková, "Income Inequality and Selected Methods of Its Measurement with the Use of Practical Data for International Comparison," *International Journal of Economic Sciences* 6/2 (2017): 68-81.

Grafik 2: Rusya'da Gini Katsayısı (1996-2021)¹⁸

Küreselleşme ve gelir arasındaki ilişki karmaşık ve çok yönlüdür. Küreselleşme ekonomik büyümeyi teşvik etme ve gelir seviyelerini yükseltme potansiyeline sahipken¹⁹, gelir eşitsizliği ve bölgesel farklılıklarla ilgili zorlukları da beraberinde getirmektedir.²⁰ Bu ilişkiyi anlamak, toplumun tüm kesimlerine fayda sağlayan kapsayıcı bir ekonomik büyüme yaratmayı amaçlayan politika yapıcılar için hayati önem taşımaktadır.²¹ Küreselleşme gelişmeye devam ettikçe, gelir eşitsizliğine katkıda bulunan altta yatan sorunları ele almak ve küreselleşmenin faydalarının adil bir şekilde paylaşılmasını sağlamak çok önemli olacaktır.²² Buradan hareketle bu çalışmada, Rusya'nın 1996-2021 dönemine ait gelir eşitsizliği ile küreselleşme (ekonomik, sosyal ve politik) ilişkisinin zaman serileri analizi ile incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma, sırasıyla giriş, literatür, veri seti ve yöntem, ampirik bulgular bölümlerini içermekte olup, sonuç kısmında genel bir değerlendirme yapılacaktır.

1) Literatür Taraması

Küreselleşmenin gelir dağılımı üzerindeki etkisine dair ampirik bulgular, çeşitli ve farklı sonuçlar ortaya koymaktadır. Bazı araştırmalar, küreselleşmenin gelir eşitsizliğini artırdığını öne sürerken, diğer çalışmalar ise küreselleşmenin gelir eşitsizliğini azalttığını göstermektedir. Bu farklı bulgular, küreselleşmenin etkilerinin ülkeden ülkeye ve bölgeden bölgeye farklılık gösterebileceğini ortaya koymaktadır.

Lee (2006), 1951-1992 yılları arasında 14 Avrupa ülkesini kapsayan panel veri analizine dayanan çalışmasında, küreselleşmenin (doğrudan yabancı sermaye yatırımları) gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerini incelemektedir. Çalışmanın bulgularına

¹⁸ Frederick Solt, "Measuring Income Inequality Across Countries and Over Time: The Standardized World Income Inequality Database," *Social Science Quarterly* 101/3 (2020): 1183-1199.

¹⁹ Rodrik, *Straight Talk on Trade: Ideas for a Sane World Economy*.

²⁰ Piketty, *Capital in the Twenty-First Century*.

²¹ Stiglitz, *The Price of Inequality: How Today's Divided Society Endangers Our Future*.

²² World Bank, *World Development Report 2020: Trading for Development in the Age of Global Value Chains* (Washington, DC: World Bank Publications, 2020).

göre, küreselleşmenin gelir eşitsizliğini artırmaktadır.²³ Dreher ve Gaston (2008), 1970-2000 dönemi için yapılan panel veri analizine dayanan çalışmalarında, küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerini hem OECD ülkelerinde hem de gelişmekte olan ülkeler için incelemişlerdir. Çalışmanın bulgularına göre, küreselleşmenin OECD ülkelerinde gelir eşitsizliğini artırdığı, ancak daha az gelişmiş ülkelerde, özellikle sanayi ücretleri ve hanehalkı gelirinde eşitsizliği artırmadığı bulunmuştur.²⁴

Gaston ve Rajaguru (2009) Avustralya için 1970-2001 dönemi için küreselleşmenin gelir eşitsizliğine etkisini zaman serisi analizi ile incelemiştir. Çalışmanın bulgularına göre, sosyal küreselleşme gelir eşitsizliğini artırmaktadır.²⁵ Baş (2009) küreselleşmenin hem ulusal düzeyde hem de uluslararası düzeyde gelir eşitsizliğini artırdığını ortaya koymaktadır. Ancak, bu eşitsizlik artışının özellikle gelişmekte olan ülkelerde daha belirgin olduğu tespit edilmiştir.²⁶ Bergh ve Nilsson (2010), küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerindeki etkisini analiz etmek için 1970-2005 dönemini kapsayan 80 ülkeyi incelemiştir. Genelleştirilmiş Momentler Yöntemi (GMM) kullanılarak yapılan ampirik analiz, ticarete açıklığın orta ve yüksek gelirli ülkelerde gelir eşitsizliğini artırdığını, sosyal küreselleşmenin gelir eşitsizliği ile bağlantılı olduğunu, ancak politik küreselleşmenin gelir eşitsizliğini artırmadığı bulunmuştur.²⁷

Zhou vd. (2011), küreselleşmenin gelir dağılımı eşitsizliği üzerindeki etkisini 60 farklı ülkede incelemiştir. Çalışmada, Kearney'nin verileri ve temel bileşen analizi (PCA) kullanılarak iki küreselleşme endeksi oluşturulmuştur. Analiz sonuçları, her iki küreselleşme endeksinin de Gini katsayısı ile negatif bir ilişkiye sahip olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, küreselleşmenin ülkeler içinde gelir dağılımı eşitsizliğini azaltmaya yardımcı olduğunu ortaya koymaktadır.²⁸ Atif vd. (2012) küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerindeki etkisini incelemektedir. 1990-2010 yılları arasında 68 gelişmekte olan ülkenin panel verilerini kullanarak statik ve dinamik modellerle analiz yapılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre, küreselleşmenin artması gelişmekte olan ülkelerde gelir eşitsizliğini artırdığı yönündedir.²⁹

Ezcurra ve Rodríguez-Pose (2013) 1990-2007 yılları arasında 47 ülkeyi kapsayan bir panel verisi kullanarak ekonomik küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerini incelemektedir. Çalışmanın bulgularına göre, ekonomik küreselleşme gelir eşitsizliğini artırmaktadır.³⁰ Asteriou vd. (2014) 1995-2009 döneminde Avrupa Birliği'nin 27 üyesi için küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerini panel veri

²³ Jong-Eun Lee, "Inequality and Globalization in Europe," *Journal of Policy Modeling* 28/7-8 (2006): 791-796.

²⁴ Axel Dreher & Noel Gaston, "Has Globalization Increased Inequality?," *Review of International Economics* 16/3 (2008): 516-536.

²⁵ Noel Gaston & Gulasekaran Rajaguru, "The Long-Run Determinants of Australian Income Inequality," *Economic Record* 85/270 (2009): 260-275.

²⁶ Kemal Baş, "Küreselleşme ve Gelir Dağılımı Eşitsizliği," *Ç. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 18/1 (2009): 49-70.

²⁷ Andreas Bergh & Therese Nilsson, "Do Liberalization and Globalization Increase Income Inequality?" *European Journal of Political Economy* 26/4 (2010): 488-505.

²⁸ Lei Zhou, Basudeb Biswas, Tyler Bowles & Peter J. Saunders, "Impact of Globalization on Income Distribution Inequality in 60 Countries," *Global Economy Journal* 11/1 (2011): 1-18.

²⁹ Syed M. Atif, Manish Srivastav, Madina Sauytbekova & Udaya K. Arachchige, "Globalization and Income Inequality: A Panel Data Analysis of 68 Countries," 42385 (2012).

³⁰ Roberto Ezcurra & Andrés Rodríguez-Pose, "Does Economic Globalization Affect Regional Inequality? A Cross-Country Analysis," *World Development* 52 (2013): 92-103.

yöntemi ile incelemektedir. Çalışmanın bulgularına göre, ticaret açıklığının gelir eşitsizliğini azaltıcı bir etkisi olduğunu, ancak finansal küreselleşmenin gelir eşitsizliğini artırdığı bulunmuştur.³¹ Balan vd. (2015) G7 ülkelerinde 1970-2010 dönemi için küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerini panel veri yöntemi ile incelemektedir. Kanada ve Birleşik Krallık'ta küreselleşme gelir eşitsizliğini artırırken, Fransa'da azaltmıştır. Almanya, İtalya, Japonya ve ABD'de ise anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.³²

Baek ve Shi (2016), ekonomik küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerini gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerde karşılaştırmak için zaman serisi yöntemini kullanmıştır. 1990-2010 dönemini kapsayan analiz bulgularına göre, ticaret yoğunluğunun gelişmiş ülkelerde gelir eşitsizliğini artırırken, gelişmekte olan ülkelerde azalttığını; finansal entegrasyonun ise gelişmiş ülkelerde gelir eşitsizliğini azalttığı, gelişmekte olan ülkelerde ise artırdığını göstermektedir.³³ Bukhari ve Munir (2016), seçilmiş Asya ülkelerinde küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerini, 1980-2014 yılları arasında ticaret ve teknolojik küreselleşme verilerini ve 1990-2014 yılları arasında ise finansal küreselleşme verilerini kullanarak EKK yöntemi ile incelemektedir. Çalışmanın bulgularına göre, ticaret ve teknolojik küreselleşmenin gelir eşitsizliğini azaltırken, finansal küreselleşmenin gelir eşitsizliğini artırdığını göstermektedir.³⁴

Dorn vd. (2018) 1970-2014 yılları arasında 140 ülkeyi inceleyerek küreselleşme ve gelir eşitsizliği arasındaki ilişkiyi EKK ve İki Aşamalı EKK yöntemi ile incelemektedir. Çalışmanın bulgularına göre, geçiş ekonomilerinde (Çin ve Orta-Doğu Avrupa ülkeleri dâhil) küreselleşme ve gelir eşitsizliği arasında güçlü bir pozitif ilişki bulunmuştur.³⁵ Destek (2018) 1991-2013 yılları arasında 11 geçiş ekonomisinde küreselleşmenin farklı boyutlarının gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerini panel veri yöntemi ile incelemektedir. Çalışmanın bulgularına göre, ekonomik küreselleşmenin Çin ve Rusya'da, sosyal küreselleşmenin Belarus ve Polonya'da, politik küreselleşmenin ise Kazakistan'da gelir eşitsizliğini azalttığını göstermektedir. Ayrıca, ekonomik küreselleşmeden gelir eşitsizliğine doğru Çin, Macaristan, Moldova ve Rusya'da; sosyal küreselleşmeden gelir eşitsizliğine doğru Macaristan, Belarus, Kazakistan ve Polonya'da; politik küreselleşmeden gelir eşitsizliğine doğru ise Kazakistan, Polonya ve Rusya'da tek yönlü nedensellik bulunmuştur.³⁶ Özcan ve Özmen (2018), 1994-2005 yıllarını kapsayan verilerle yükselen ekonomilerde küreselleşme ve gelir dağılımı arasındaki ilişkiyi panel veri analizi ile incelemiştir. Çalışmanın bulgularına göre, küreselleşmenin (ticari dışa açıklığın) gelir eşitsizliğini artırdığını göstermektedir. Şili ve Romanya'da bu etki belirgin

³¹ Dimitrios Asteriou, Sophia Dimelis & Argiro Moudatsou, "Globalization and Income Inequality: A Panel Data Econometric Approach for the EU27 Countries," *Economic Modelling* 36 (2014): 592-599.

³² Feyza Balan, Mustafa Torun & Cuneit Kilic, "Globalization and Income Inequality in G7: A Bootstrap Panel Granger Causality Analysis," *International Journal of Economics and Finance* 7/10 (2015): 192-203.

³³ Inmee Baek & Qichao Shi, "Impact of Economic Globalization on Income Inequality: Developed Economies vs Emerging Economies," *Global Economy Journal* 16/1 (2016): 49-61.

³⁴ Mahnoor Bukhari & Kashif Munir, "Impact of Globalization on Income Inequality in Selected Asian Countries," Munich Personal RePEc Archive, 2016.

³⁵ Florian Dorn, Clemens Fuest & Niklas Potrafke, Globalization and Income Inequality Revisited (Munich: ifo Working Paper No. 247: ifo Institute - Leibniz Institute for Economic Research at the University of Munich, 2018).

³⁶ Mehmet Akif Destek, "Dimensions of Globalization and Income Inequality in Transition Economies: Taking into Account Cross-Sectional Dependence," *Eastern Journal of European Studies* 9/2 (2018): 5-25.

iken, diğer ülkelerde anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.³⁷

Yücel ve Altıntaş (2019), 1980-2014 yılları arasındaki veriler kullanılarak 16 gelişmekte olan ve 16 gelişmiş ülkede küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerini dinamik panel veri analizi ile incelemiştir. Analiz sonuçları, küreselleşmenin gelir eşitsizliğini artırdığını ortaya koymaktadır.³⁸ Tunalı ve Çetinkaya (2019) 2003-2013 yılları arasında G7 ülkelerinde küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerini incelemektedir. Panel veri analizi bulguları, küreselleşmenin gelir eşitsizliğini anlamlı bir şekilde azalttığını göstermektedir.³⁹

Akbakay ve Barak (2020), 1994-2014 yılları arasındaki verileri kullanarak 13 yükselen piyasa ekonomisinde ekonomik küreselleşme ile gelir eşitsizliği arasındaki ilişkiyi panel veri analizi yöntemiyle araştırmıştır. Araştırma sonucunda, küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerinde belirgin bir nedensellik etkisi bulunamamıştır.⁴⁰ Osinubi ve Olomola (2020) 1980-2018 yılları arasında Meksika, Endonezya, Nijerya ve Türkiye’de küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerindeki etkisini panel veri yöntemi ile incelemiştir. Çalışmanın bulgularına göre, ekonomik küreselleşme Meksika ve Türkiye’de gelir eşitsizliğini artırırken, Endonezya ve Nijerya’da azaltmaktadır.⁴¹

Sethi vd. (2021) 1980-2014 yılları arasında Hindistan ekonomisine ait yıllık verileri kullanarak, küreselleşme ve finansal gelişmenin gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerini zaman serisi analizi ile incelemektedir. Bulgular, küreselleşme ve finansal gelişmenin beklenen faydalarının gelir eşitsizliğini azaltmadığını, aksine artırdığını göstermektedir.⁴² Walayat vd. (2021) 1990-2015 yılları arasında N11 ülkelerinde küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerini panel veri yöntemi ile incelemektedir. Çalışmanın bulgularına göre, politik küreselleşmenin gelir eşitsizliğini azalttığını, ekonomik küreselleşmenin ise artırdığını ortaya koymuştur.⁴³ Roy-Mukherjee ve Udeogu (2021) neo-liberal küreselleşmenin OECD ve Batı Balkan ülkelerindeki gelir eşitsizliği üzerindeki etkisini incelemektedir. 1991-2017 yılları arasındaki veriler kullanılarak yapılan panel veri analizi, neo-liberal küreselleşmenin gelir eşitsizliğini artırdığını göstermektedir.⁴⁴

İbrahim (2022) 1990-2017 yılları arasında 66 gelişmekte olan ülkenin verilerini kullanarak küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerini incelemektedir. GMM yöntemi kullanılarak yapılan analiz, küreselleşmenin genel olarak bu ülkelerde gelir

³⁷ Günay Özcan & İbrahim Özmen, “Küreselleşme Yükselen Ekonomilerde Gelir Dağılımını Etkiler mi?” *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 8/2 (2018): 35-52.

³⁸ Derya Yücel & Halil Altıntaş, “Küreselleşme, Doğrudan Yabancı Yatırımlar ve Gelir Dağılımı Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz,” *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 53 (2019): 1-22.

³⁹ Halil Tunalı & Harun Çetinkaya, “Küreselleşmenin Gelir Eşitsizliği Üzerindeki Etkisi: G7 Ülkeleri Panel Veri Analizi,” *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi* 4/10 (2019): 224-237.

⁴⁰ Zeki Akbakay & Doğan Barak, “Yükselen Piyasalarda Ekonomik Küreselleşme ve Gelir Eşitsizliği İlişkisi,” *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi* 16/1 (2020): 17-34.

⁴¹ Tolulope T. Osinubi & Philip A. Olomola, “Globalization and Income Inequality in Mexico, Indonesia, Nigeria, and Turkey: A Dynamic GMM Approach,” *Asian Journal of Economics and Empirical Research* 7/1: 2020: 91-104.

⁴² Pradeepta Sethi, Sankalpa Bhattacharjee, Debkumar Chakrabarti & Chhavi Tiwari, “The Impact of Globalization and Financial Development on India’s Income Inequality,” *Journal of Policy Modeling* 43 (2021): 639-656.

⁴³ Khaula Walayat, Taseer Salahuddin & Ismat Nasim, “Effectiveness of Globalization and Human Capital on Market & Net Income Inequality in NEXT11 Countries: A Panel Data Analysis,” *IRASD Journal of Economics* 3/3 (2021): 332-342.

⁴⁴ Shampa Roy-Mukherjee & Ejike Udeogu, “Neo-liberal Globalization and Income Inequality: Panel Data Evidence from OECD and Western Balkan Countries,” *Journal of Balkan and Near Eastern Studies* 23/1 (2021): 15-39.

eşitsizliğini azalttığını göstermektedir. Ekonomik ve sosyal küreselleşmenin eşitsizliği azalttığı, politik küreselleşmenin ise anlamlı bir etkisi olmadığı bulunmuştur.⁴⁵ Keleş (2022) 1992-2017 yılları arasında BRICS-T ülkelerinde (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin, Güney Afrika ve Türkiye) küreselleşme ile gelir eşitsizliği arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Görünürde İlişkisiz Regresyon (SUR) yöntemi kullanılarak yapılan analizler, Çin, Hindistan ve Rusya'da küreselleşmenin gelir eşitsizliğini artırdığını göstermektedir.⁴⁶

Badur vd. (2023) 1991-2019 yılları arasında 12 Eski-Sovyet ülkesinde küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerindeki etkisini panel veri yöntemi ile incelemektedir. Çalışmanın bulgularına göre, küreselleşme gelir eşitsizliğini azaltmaktadır.⁴⁷ Sungur (2024) Türkiye'de 1980-2022 döneminde küreselleşme, doğrudan yabancı sermaye yatırımı (DYSY) ve gelir eşitsizliği arasındaki ilişkiyi test etmektedir. ARDL sınır testi yaklaşımı kullanılarak, küreselleşme ve DYSY artışının gelir eşitsizliğini azalttığı sonucuna ulaşılmıştır.⁴⁸ Tabash vd. (2024) 1991-2021 yılları arasında 18 gelişmekte olan ülkede küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerini incelemiştir. İki aşamalı en küçük kareler (ZEKK) yöntemi kullanılarak yapılan analizlerde, küreselleşmenin ve onun ekonomik, politik ve sosyal boyutlarının gelir eşitsizliğini olumsuz etkilediği bulunmuştur. Ancak, ticaret açıklığı ve DYSY, gelir eşitsizliğini azaltmada önemli bir rol oynamaktadır.⁴⁹

Araştırılan literatüre göre, küreselleşmenin gelir dağılımı üzerindeki etkilerine ilişkin yapılan ampirik çalışmalar, farklı ve çeşitli sonuçlar ortaya koymaktadır. Literatürde Rusya'nın 1996-2021 dönemi için politik, ekonomik ve sosyal küreselleşmenin gelir dağılımı üzerindeki etkisini doğrudan ele alındığı bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Veri kısıtı nedeniyle bu dönem ele alınmıştır. Rusya, küreselleşmenin farklı boyutlarının gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerini incelemek için önemli bir örnek teşkil etmektedir. Çalışmada, politik küreselleşmenin, ekonomik küreselleşmenin ve sosyal küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerindeki etkileri ayrı ayrı ele alınarak, bu etkilerin zaman içindeki değişimi ve birbirleriyle olan ilişkileri incelenmiştir. Dolayısıyla, çalışma ele aldığı yöntem, dönem, ülke ve değişkenler itibarıyla literatüre önemli bir katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Çalışmanın bulguları, küreselleşmenin gelir dağılımı üzerindeki etkilerine ilişkin literatürdeki mevcut tartışmalara yeni bir perspektif sunarak, politika yapıcılar ve araştırmacılar için değerli bilgiler sağlayacaktır. Ayrıca, Rusya örneği üzerinden elde edilen sonuçlar, benzer ekonomik ve politik yapıya sahip diğer ülkeler için de yol gösterici olabilir.

⁴⁵ Ibrahim, "Globalization and Income Inequality in Developing Countries: A GMM Approach," 1-20.

⁴⁶ Seda Selin Keleş, "BRICS-T Ülkelerinde Küreselleşme, Ekonomik Karmaşıklık ve Gelir Eşitsizliği: Heterojen Panel Veri Analizi," *Journal of Emerging Economies and Policy* 7/2 (2022): 379-388.

⁴⁷ M. Mesut Badur, Md. Monirul Islam & Kazi Sohag, "Globalization-Income Inequality Nexus in the Post-Soviet Countries: Analysis of Heterogeneous Dataset Using the Quantiles via Moments Approach," *Mathematics* 11/7 (2023): 1586.

⁴⁸ Oğuzhan Sungur, "Küreselleşme, Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımı ve Gelir Eşitsizliği İlişkisi: Türkiye Ekonomisinden Ampirik Kanıtlar (1980-2022)," *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi* 45 (2024): 245-260.

⁴⁹ Mosab I. Tabash, Yasmeen Elsantil, Abdullah Hamadi & Krzysztof Drachal, "Globalization and Income Inequality in Developing Economies: A Comprehensive Analysis," *Economies* 12/1 (2024): 23.

2) Veri Seti ve Yöntem

Çalışmada, Rusya'nın 1996-2021 yıllarına ait gini katsayısı verileri, ekonomik küreselleşme, sosyal küreselleşme ve politik küreselleşmeye ait değişkenlerle zaman serileri analizi yapılmıştır. Analizler, değişkenlerin logaritmik dönüşümleri uygulanarak ve ekonometrik paket programları kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın ampirik modeli, Destek (2018)⁵⁰ ile Walayat vd. (2021)⁵¹ çalışmalarından esinlenerek oluşturulmuş olup, Denklem 1'de verilmiştir.

$$GINI_t = \beta_0 + \beta_1 EK_t + \beta_2 SK_t + \beta_3 PK_t + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

Denklem 1'e göre, Gini katsayısı (GINİ) bağımlı değişken olarak kullanılırken, ekonomik küreselleşme (EK), sosyal küreselleşme (SK) ve politik küreselleşme (PK) bağımsız değişkenler olarak ele alınmaktadır. EK, SK ve PK'nın GİNİ katsayısını (gelir eşitsizliğini) hem olumlu hem de olumsuz yönde etkileyebilir. Bu değişkenlerin GİNİ katsayısı üzerindeki etkileri, ülkelerin ekonomik, sosyal ve politik yapıları ile küreselleşme süreçlerini nasıl yönettiklerine bağlı olarak farklılık gösterebilir. Değişkenlere ait açıklamalar, veri kaynakları ve tanımlayıcı istatistikleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Veri Seti ve Tanımlayıcı İstatistikler

Değişkenler				Kısaltma		Veri Kaynağı			
Gini Katsayısı (endeks)				GINİ		SWIID Veritabanı ⁵²			
Ekonomik Küreselleşme (endeks)				EK		KOF İsviçre Ekonomi Araştırmaları Enstitüsü ⁵³			
Sosyal Küreselleşme (endeks)				SK					
Politik Küreselleşme (endeks)				PK					
Değişken	Gözlem Sayısı	Ortalama	Ortanca	Stand. Sapma	Çarpıklık	Basıklık	Jarque-Bera İstatistiği	Maksimum	Minumum
GINİ	26	1.033	-1.003	0.054	-0.616	1.739	3.36 (0.18)	-0.972	-1.127
EK	26	3.912	3.904	0.062	-0.592	3.312	1.62 (0.44)	4.005	3.750
SK	26	4.123	4.219	0.145	-0.757	2.033	3.49 (0.17)	4.271	3.850
PK	26	4.505	4.514	0.019	-0.817	2.310	3.40 (0.18)	4.525	4.465

Analizde, ilk olarak Christopoulos ve León-Ledesma (2010) tarafından geliştirilen Fourier ADF (FADF) durağanlık testi uygulanmıştır. Bu test, serilerin durağan olup olmadığını belirlemek için kullanılmıştır. Fourier ADF testi, serilerdeki olası yapısal kırılmaları ve doğrusal olmayan değişiklikleri dikkate alarak daha güvenilir sonuçlar elde edilmesini sağlamaktadır.⁵⁴ Durağan olmayan serilerin eşbütünleşik olup olmadıkları ise Banerjee vd. (2017) tarafından geliştirilen Fourier ADL eşbütünleşme testi ile incelenmiştir. Fourier ADL testi, serilerdeki yapısal kırılmaları ve doğrusal olmayan değişiklikleri modelleyerek eşbütünleşme ilişkisini daha doğru bir şekilde tespit etmeyi

⁵⁰ Destek, "Dimensions of Globalization and Income Inequality in Transition Economies: Taking into Account Cross-Sectional Dependence," 5-25.

⁵¹ Walayat, Salahuddin & Nasim, "Effectiveness of Globalization and Human Capital on Market & Net Income Inequality in NEXT11 Countries: A Panel Data Analysis," 332-342.

⁵² Solt, "SWIID Version 9.7, September 2024".

⁵³ KOF, "İsviçre Ekonomi Araştırmaları," erişim 10.10.2024, <https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html>

⁵⁴ Dimitris K. Christopoulos & Miguel A. León-Ledesma, "Testing for Granger (Non-) Causality in a Time-Varying Coefficient VAR Model," *Journal of Forecasting* 29/4 (2010): 436-453.

amaçlamaktadır.⁵⁵ Eşbütünleşme ilişkisinin varlığı tespit edildikten sonra, uzun dönem katsayıları FMOLS ve DOLS yöntemleri kullanılarak tahmin edilmiştir. FMOLS (Fully Modified Ordinary Least Squares) ve DOLS (Dynamic Ordinary Least Squares) yöntemleri, eşbütünleşme ilişkisi bulunan serilerde uzun dönem katsayılarının tahmin edilmesinde kullanılan gelişmiş yöntemlerdir ve sapmaları minimize ederek daha güvenilir sonuçlar elde edilmesini sağlamaktadır. Son olarak, ampirik analizin geçerliliğini güçlendirmek için Granger nedensellik testi uygulanmıştır.

3) Ampirik Bulgular

Değişkenlerin bütünleşme derecelerini belirlemek amacıyla Fourier ADF birim kök testi uygulanmıştır. Fourier yapının serilerde anlamlı olup olmadığını belirlemek için F testi kullanılmıştır. Sonuçların sağlamlığını artırmak amacıyla geleneksel ADF birim kök testi de gerçekleştirilmiştir. Tablo 2, bu birim kök testlerinin bulgularını sunmaktadır. FADF için yapılan F test istatistik değerleri, tüm değişkenler için %5 anlamlılık seviyesinde anlamlı bulunmuştur. FADF birim kök testi bulgularına göre, tüm değişkenlerin %5 anlamlılık seviyesinde durağan olmadıkları tespit edilmiştir. Bu durum, tüm değişkenlerin I(1) özelliği gösterdiğini, yani birinci farklarında durağan olduklarını ifade etmektedir. Geleneksel ADF birim kök testi de bu bulguları desteklemektedir. Bu sonuçlar, değişkenlerin uzun dönemli eşbütünleşme ilişkilerinin incelenmesi için uygun olduğunu göstermektedir.

Tablo 2: FADF ve ADF Birim Kök Testi Bulguları

Değişkenler	k	FADF test istatistiği	F- Test istatistik	ADF	Birinci Fark ADF	Sonuç
GİNi	1	-3.620	38.049***	-0.467 (0.881)	-3.395 (0.021)**	I(1)
EK	1	-3.561	5.446**	-1.240 (0.636)	-4.295 (0.002)***	I(1)
SK	1	-0.797	35.605***	-2.480 (0.132)	-3.331 (0.024)**	I(1)
PK	1	-1.731	20.878***	-2.165 (0.222)	-6.718 (0.000)***	I(1)
Kritik Değerler		%1***	%5**		%10*	
FADF Test istatistik ⁵⁶		4.43	3.85		3.52	
F-Test istatistik ⁵⁷		6.730	4.929		4.133	

Not: *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1. Gecikme uzunluğu, AIC bilgi kriterine göre 1 olarak belirlenmiştir.

Değişkenlerin hem FADF hem de ADF birim kök testlerinde birinci farklarında durağan oldukları (I(1)) tespit edilmiştir. Bu durum, değişkenlerin uzun dönemli eşbütünleşme ilişkilerinin incelenmesi için uygun olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, Banerjee vd. (2017) tarafından geliştirilen Fourier ADL eşbütünleşme testi uygulanmış ve bulgular Tablo 3'te sunulmuştur. Test istatistik değeri, %5 anlamlılık düzeyinde tablodaki kritik değerlerden mutlak değerce daha büyük olduğundan, değişkenler arasında eşbütünleşme ilişkisi bulunduğu sonucuna varılmıştır. Bu bulgular, analiz edilen değişkenlerin uzun dönemli ilişkilerinin güvenilir bir şekilde

⁵⁵ Piyali Banerjee, Vladimir Arčabić & Hyejin Lee, "Fourier ADL Cointegration Test," *Economics Letters* 157 (2017): 130-134.

⁵⁶ Christopoulos & León-Ledesma, "Testing for Granger (Non-) Causality in a Time-Varying Coefficient VAR Model," 436-453.

⁵⁷ Ralf Becker, Walter Enders & Junsoo Lee, "A Stationarity Test in the Presence of an Unknown Number of Smooth Breaks," *Journal of Time Series Analysis* 27/3 (2006): 381-409.

incelenebileceğini göstermektedir.

Tablo 3: FADL Eşbütünleşme Testi Bulguları

	Test İstatistiği	Frekans (k)	Min_AIC	Bulgu
Fourier ADL	11.946***	2	-10.846	Eşbütünleşme var.
Kritik Değerler	-5.04 (%1)	-4.36 (%5)	-3.99 (%10)	

Not: *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

Eşbütünleşmenin varlığı, serilerin uzun vadede birlikte hareket etme yeteneğini gösterir ve bu durum, uzun dönem analizlerinin geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamaktadır. Bu çalışmada, modelin uzun dönem parametre katsayıları, Hansen (1992) tarafından geliştirilen FMOLS ve Stock & Watson tarafından geliştirilen DOLS yöntemleri kullanılarak tahmin edilmiştir. Tablo 4'te FMOLS ve DOLS bulguları verilmiştir.⁵⁸

FMOLS bulgularına göre, ekonomik küreselleşmenin (EK) Gini katsayısı üzerinde negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğunu göstermektedir (Katsayı: -0.513, p=0.003). Bu, ekonomik küreselleşmenin gelir eşitsizliğini azalttığını ifade eder. Sosyal küreselleşme de (SK) benzer şekilde negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir (Katsayı: -0.201, p=0.005), bu da sosyal küreselleşmenin gelir eşitsizliğini azaltıcı bir rol oynadığını göstermektedir. Ancak, politik küreselleşmenin Gini katsayısı üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisi bulunmaktadır (Katsayı: 0.399, p=0.012), bu da politik küreselleşmenin gelir eşitsizliğini artırdığını ifade etmektedir.

DOLS yöntemi bulguları da FMOLS bulguları ile benzer bir tablo çizmektedir. Ekonomik küreselleşmenin Gini katsayısı üzerinde negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi vardır (Katsayı: -0.928, p=0.000), bu da ekonomik küreselleşmenin gelir eşitsizliğini azalttığını gösterir. Sosyal küreselleşme de negatif ve anlamlı bir etkiye sahiptir (Katsayı: -0.247, p=0.012), bu da sosyal küreselleşmenin gelir eşitsizliğini azaltıcı etkisini ortaya koymaktadır. Politik küreselleşme ise Gini katsayısı üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir (Katsayı: 0.803, p=0.003), bu da politik küreselleşmenin gelir eşitsizliğini artırdığını göstermektedir.

Her iki yöntem de (FMOLS ve DOLS), ekonomik ve sosyal küreselleşmenin gelir eşitsizliğine azaltıcı etkileri olduğunu, politik küreselleşmenin ise gelir eşitsizliğine artırıcı bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgular, küreselleşmenin farklı boyutlarının gelir dağılımı üzerinde farklı etkileri olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4: FMOLS ve DOLS Katsayı Tahminci Bulguları

<i>Model: $Gini = f(EK, SK, PK)$</i>				
Değişkenler	FMOLS		DOLS	
	Katsayı	Olasılık Değeri	Katsayı	Olasılık Değeri
EK	-0.513	0.003***	-0.928	0.000***
SK	-0.201	0.005***	-0.247	0.012**
PK	0.399	0.012**	0.803	0.003***

Not: *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

Değişkenler arasında uzun vadeli bir ilişki tespit edilirse, en az iki değişken

⁵⁸ Bruce E. Hansen, "Efficient Estimation and Testing of Cointegrating Vectors in the Presence of Deterministic Trends," *Journal of Econometrics* 53/1-3 (1992): 87-121; James H. Stock & Mark W. Watson, "A Simple Estimator of Cointegrating Vectors in Higher Order Integrated Systems," *Econometrica* 61/4 (1993): 783-820.

arasında tek yönlü bir nedensellik ilişkisinin bulunması, çalışmanın ampirik olarak anlamlı olmasını sağlayacaktır. Bu nedenle, Granger (1969)⁵⁹ tarafından geliştirilen Granger nedensellik testi kullanılmıştır. Tablo 5'te Granger nedensellik testi bulgularına yer verilmiştir. Granger nedensellik testi bulgularına göre, Rusya'da gelir eşitsizliği (GİNİ) ile ekonomik küreselleşme (EK) ve sosyal küreselleşme (SK) arasında çift yönlü bir nedensellik ilişkisi tespit edilmiştir. Buna karşın, politik küreselleşmeden (PK) gelir eşitsizliğine (GİNİ) doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisi tespit edilmiştir. Bu bulgular, ampirik analizin geçerliliğini destekleyen önemli kanıtlar sunmaktadır.

Tablo 5: Granger Nedensellik Testi Bulguları

H ₀ Hipotezi	Ki-kare (χ^2) İstatistiği	Olasılık Değeri	Nedensellik
EK → GİNİ	4.792	0.029**	Var
GİNİ → EK	6.268	0.012**	Var
SK → GİNİ	7.710	0.005***	Var
GİNİ → SK	8.778	0.003***	Var
PK → GİNİ	5.267	0.012**	Var
GİNİ → PK	0.781	0.377	Yok

Not: *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1. Gecikme uzunluğu, AIC bilgi kriterine göre 1 olarak belirlenmiştir.

Sonuç

Küreselleşme, ülkeler arasındaki karşılıklı bağımlılığı artırarak, dünya genelinde ekonomik, kültürel ve toplumsal yapıları köklü bir şekilde dönüştürmüştür. Malların, hizmetlerin ve bilginin sınırlar ötesine akışını kolaylaştırarak yenilikçiliği ve ekonomik büyümeyi teşvik ederken, gelir eşitsizliği konusunda da ciddi endişelere yol açmıştır. Zenginlik ve fırsatlar belirli bölgelerde ve belirli demografik gruplar arasında yoğunlaştıkça, küreselleşmenin faydaları eşit bir şekilde dağılmamaktadır. Bu eşitsizlik, küreselleşmenin sosyo-ekonomik sonuçları hakkında tartışmalara yol açmış ve tüm bireylerin küresel olarak bütünleşmiş bir ekonominin oluşturduğu refahtan pay alabilmesini sağlayacak daha adil sistemlerin nasıl oluşturulacağı konusunda tartışmalara neden olmuştur. Çalışmada, Rusya'nın 1996-2021 dönemi için gelir eşitsizliği ile küreselleşme (ekonomik, sosyal ve politik) ilişkisi zaman serileri analizi ile incelenmiştir. Gelir eşitsizliğini temsilen Gini katsayısı kullanılmıştır. Çalışma ele aldığı yöntem, dönem, ülke ve değişkenler itibarıyla literatüre önemli bir katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Çalışmada elde edilen bulgulara göre, ekonomik, sosyal ve politik küreselleşmenin gelir eşitsizliği üzerindeki farklı etkilerini ortaya koymaktadır. Fourier ADF ve geleneksel ADF birim kök testleri, değişkenlerin birinci farklarında durağan olduklarını ve uzun dönemli denge ilişkilerinin incelenmesi için uygun olduklarını göstermiştir. Fourier ADL eşbütünleşme testi sonuçları, değişkenler arasında uzun vadeli bir eşbütünleşme ilişkisi olduğunu doğrulamaktadır. FMOLS ve DOLS yöntemleriyle yapılan analizler, ekonomik ve sosyal küreselleşmenin Gini katsayısını negatif yönde etkileyerek gelir eşitsizliğini azalttığını, politik küreselleşmenin ise pozitif yönde etkileyerek gelir eşitsizliğini

⁵⁹ Clive William John Granger, "Investigating Causal Relations by Econometric Models and Cross-Spectral Methods," *Econometrica* 37 (1969): 424-438.

artırdığını göstermektedir. Granger nedensellik testi bulguları, ekonomik ve sosyal küreselleşme ile gelir eşitsizliği arasında çift yönlü bir nedensellik ilişkisi olduğunu, politik küreselleşmenin ise gelir eşitsizliği üzerinde tek yönlü bir nedensellik olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar, küreselleşmenin farklı boyutlarının gelir dağılımı üzerinde farklı ve karmaşık etkileri olduğunu vurgulamakta ve politika yapıcılar için önemli ipuçları sunmaktadır. Bu bulgular, literatürdeki Zhou vd. (2011), Destek (2018), Tunalı & Çetinkaya (2019), Osinubi & Olomola (2020), Ibrahim (2022), Badur vd. (2023) ve Sungur (2024) tarafından yapılan çalışmalarla benzer sonuçlar içermektedir.

Rusya'da ekonomik ve sosyal küreselleşmenin gelir eşitsizliğini azaltıcı etkilerinden yararlanmak amacıyla, uluslararası ticaret ve yatırım ortamını iyileştirmeye yönelik politikaların geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Eğitim ve sağlık hizmetleri gibi sosyal refah girişimlerini küresel standartlarla uyumlu hale getirilerek, Rusya vatandaşlarının yaşam kalitesini önemli ölçüde artırabilir. Bununla birlikte, politik küreselleşmenin yol açabileceği gelir eşitsizliğini ele almak da kritik bir öneme sahiptir. Bu, sosyal adaleti teşvik eden ve gelirin yeniden dağılımını kolaylaştıran iç politikaların uygulanmasıyla mümkün olabilir. Rusya, bu politikaları stratejik bir şekilde tasarlayarak politik küreselleşmenin olumsuz etkilerini hafifletebilir ve aynı zamanda küreselleşmenin çeşitli boyutlarının olumlu yönlerinden faydalanabilir. Bu dengeli yaklaşım, hem ekonomik büyümeyi hem de sosyal uyumu teşvik ederek daha eşitlikçi bir toplumun oluşmasına katkıda bulunacaktır. Gelecekteki çalışmalar, farklı ülkeler ve sektörler arasında farklı analizler yaparak, küreselleşmenin gelir dağılımı üzerindeki etkilerini inceleyebilir.

Beyanname:

1. **Etik Kurul İzni:** Etik Kurul İzni gerekmemektedir.
2. **Katkı Oranı Beyanı:** Yazar, makaleye başkasının katkıda bulunmadığını beyan etmektedir.
3. **Çıkar Çatışması Beyanı:** Yazar, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

Declarations:

1. **Ethics approval:** Not applicable.
2. **Author contribution:** The author declares no one has contributed to the article.
3. **Competing interests:** The author declares no competing interests.

KAYNAKÇA

- Akbakay, Zeki & Doğan Barak. "Yükselen Piyasalarda Ekonomik Küreselleşme ve Gelir Eşitsizliği İlişkisi." *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi* 16/1 (2020): 17-34.
- Asteriou, Dimitrios, Sophia Dimelis & Argiro Moudatsou. "Globalization and Income Inequality: A Panel Data Econometric Approach for the EU27 Countries." *Economic Modelling* 36 (2014): 592-599.
- Atif, Syed M., Manish Srivastav, Madina Sauytbekova & Udaya K. Arachchige. "Globalization and Income Inequality: A Panel Data Analysis of 68 Countries." 42385 (2012).

- Badur, M. Mesut, Md. Monirul Islam & Kazi Sohag. "Globalization–Income Inequality Nexus in the Post-Soviet Countries: Analysis of Heterogeneous Dataset Using the Quantiles via Moments Approach." *Mathematics* 11/7 (2023): 1586.
- Baek, Inmee & Qichao Shi. "Impact of Economic Globalization on Income Inequality: Developed Economies vs Emerging Economies." *Global Economy Journal* 16/1 (2016): 49-61.
- Balan, Feyza, Mustafa Torun & Cuneyt Kilic. "Globalization and Income Inequality in G7: A Bootstrap Panel Granger Causality Analysis." *International Journal of Economics and Finance* 7/10 (2015): 192-203.
- Banerjee, Piyali, Vladimir Arčabić & Hyejin Lee. "Fourier ADL Cointegration Test." *Economics Letters* 157 (2017): 130-134.
- Baş, Kemal. "Küreselleşme ve Gelir Dağılımı Eşitsizliği," *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 18/1 (2009): 49-70.
- Becker, Ralf, Walter Enders & Junsoo Lee, "A Stationarity Test in the Presence of an Unknown Number of Smooth Breaks." *Journal of Time Series Analysis* 27/3 (2006): 381-409.
- Bergh, Andreas & Therese Nilsson. "Do Liberalization and Globalization Increase Income Inequality?" *European Journal of Political Economy* 26/4 (2010): 488-505.
- Bukhari, Mahnoor & Kashif Munir. "Impact of Globalization on Income Inequality in Selected Asian Countries." *Munich Personal RePEc Archive* (2016).
- Bucak, Çağla. "BRICS-T Ülkelerinde Ekonomik Karmaşıklık ve Küreselleşme İlişkisi: Panel Veri Analizi." *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi* 14/26 (2022): 92-105.
- Christopoulos, Dimitris K. & Miguel A. León-Ledesma. "Testing for Granger (Non-) Causality in a Time-Varying Coefficient VAR Model." *Journal of Forecasting* 29/4 (2010): 436-453.
- Cobham, Alex & Andy Sumner. *Is It All About the Tails? The Palma Measure of Income Inequality*. CGD Working Paper 343. Washington, DC: Center for Global Development, 2013.
- Cruikshank, Jane. "Economic Globalization: Which Side Are We On?" *International Journal of Lifelong Education* 14/6 (1995): 459-470.
- De Maio, Fernando. "Income Inequality Measures." *Journal of Epidemiology & Community Health* 61/10 (2007): 849-852.
- Destek, Mehmet Akif. "Dimensions of Globalization and Income Inequality in Transition Economies: Taking into Account Cross-Sectional Dependence." *Eastern Journal of European Studies* 9/2 (2018): 5-25.
- Dorn, Florian, Clemens Fuest & Niklas Potrafke. Globalization and Income Inequality Revisited. ifo Working Paper No. 247. Munich: ifo Institute - Leibniz Institute for Economic Research at the University of Munich, 2018.
- Dreher, Axel & Noel Gaston. "Has Globalization Increased Inequality?" *Review of International Economics* 16/3 (2008): 516-536.
- Ezcurra, Roberto & Andrés Rodríguez-Pose. "Does Economic Globalization Affect Regional Inequality? A Cross-Country Analysis." *World Development* 52 (2013): 92-103.
- Friedman, Thomas L. *The World Is Flat: A Brief History of the Twenty-First Century*. New York, NY: Farrar, Straus and Giroux, 2005.

- Gaston, Noel & Gulasekaran Rajaguru. "The Long-Run Determinants of Australian Income Inequality." *Economic Record* 85/270 (2009): 260-275.
- Granger, Clive William John. "Investigating Causal Relations by Econometric Models and Cross-Spectral Methods." *Econometrica* 37 (1969): 424-438.
- Hansen, Bruce E. "Efficient Estimation and Testing of Cointegrating Vectors in the Presence of Deterministic Trends." *Journal of Econometrics* 53/1-3 (1992): 87-121.
- Hejduková, Pavlína & Lucie Kureková. "Income Inequality and Selected Methods of Its Measurement with the Use of Practical Data for International Comparison." *International Journal of Economic Sciences* 6/2 (2017): 68-81.
- Held, David & Anthony McGrew. *Globalization/Anti-Globalization: Beyond the Great Divide*. Cambridge, UK: Polity Press, 2007.
- Ibrahim, Carole. "Globalization and Income Inequality in Developing Countries: A GMM Approach." *SN Business & Economics* 2/98 (2022): 1-20.
- International Organization for Migration. *World Migration Report 2020*. Geneva, Switzerland: International Organization for Migration, 2020.
- Keleş, Seda Selin. "BRICS-T Ülkelerinde Küreselleşme, Ekonomik Karmaşıklık ve Gelir Eşitsizliği: Heterojen Panel Veri Analizi." *Journal of Emerging Economies and Policy* 7/2 (2022): 379-388.
- Keohane, Robert & Joseph Nye. "Introduction," *Governance in a Globalizing World*, ed. Joseph Nye & John Donahue, 1-41. Washington, DC: Brookings Institution Press, 2000.
- KOF. "İsviçre Ekonomi Araştırmaları Enstitüsü." Erişim 10.10.2024. <https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html>
- Krugman, Paul R. *Geography and Trade*. Cambridge, MA: MIT Press, 1991.
- Lee, Jong-Eun. "Inequality and Globalization in Europe." *Journal of Policy Modeling* 28/7-8 (2006): 791-796.
- Osinubi, Tolulope T. & Philip A. Olomola. "Globalization and Income Inequality in Mexico, Indonesia, Nigeria, and Turkey: A Dynamic GMM Approach." *Asian Journal of Economics and Empirical Research* 7/1: 2020: 91-104.
- Özcan, Günay & İbrahim Özmen. "Küreselleşme Yükselen Ekonomilerde Gelir Dağılımını Etkiler mi?" *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 8/2 (2018): 35-52.
- Piketty, Thomas. *Capital in the Twenty-First Century*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 2014.
- Rodrik, Dani. *Straight Talk on Trade: Ideas for a Sane World Economy*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2018.
- Roy-Mukherjee, Shampa & Ejike Udeogu. "Neo-liberal Globalization and Income Inequality: Panel Data Evidence from OECD and Western Balkan Countries." *Journal of Balkan and Near Eastern Studies* 23/1 (2021): 15-39.

- Sethi, Pradeepta, Sankalpa Bhattacharjee, Debkumar Chakrabarti & Chhavi Tiwari. "The Impact of Globalization and Financial Development on India's Income Inequality." *Journal of Policy Modeling* 43 (2021): 639-656.
- Solt, Frederick. "Measuring Income Inequality Across Countries and Over Time: The Standardized World Income Inequality Database." *Social Science Quarterly* 101/3 (2020): 1183-1199.
- Stiglitz, Joseph E. *Globalization and Its Discontents*. New York, NY: W. W. Norton & Company, 2002.
- Stiglitz, Joseph E. *The Price of Inequality: How Today's Divided Society Endangers Our Future*. New York, NY: W. W. Norton & Company, 2012.
- Stock, James H. & Mark W. Watson. "A Simple Estimator of Cointegrating Vectors in Higher Order Integrated Systems." *Econometrica* 61/4 (1993): 783-820.
- Sungur, Oğuzhan. "Küreselleşme, Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımı ve Gelir Eşitsizliği İlişkisi: Türkiye Ekonomisinden Ampirik Kanıtlar (1980-2022)." *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi* 45 (2024): 245-260.
- Tabash, Mosab I., Yasmeen Elsantil, Abdullah Hamadi & Krzysztof Drachal. "Globalization and Income Inequality in Developing Economies: A Comprehensive Analysis." *Economies* 12/1 (2024): 23.
- Taran, Patrick A. & Eduardo Geronimi. *Globalization, Labour and Migration: Protection is Paramount*. Geneva, Switzerland: International Labour Organization, 2013.
- Tomlinson, John. *Globalization and Culture*. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1999.
- Tunalı, Halil & Harun Çetinkaya. "Küreselleşmenin Gelir Eşitsizliği Üzerindeki Etkisi: G7 Ülkeleri Panel Veri Analizi." *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi* 4/10 (2019): 224-237.
- Walayat, Khaula, Taseer Salahuddin & Ismat Nasim. "Effectiveness of Globalization and Human Capital on Market & Net Income Inequality in NEXT11 Countries: A Panel Data Analysis." *IRASD Journal of Economics* 3/3 (2021): 332-342.
- World Bank. *Globalization, Growth, and Poverty: Building an Inclusive World Economy*. Washington, DC: World Bank, 2016.
- World Bank. *World Development Report 2020: Trading for Development in the Age of Global Value Chains*. Washington, DC: World Bank Publications, 2020.
- Yücel, Derya & Halil Altıntaş. "Küreselleşme, Doğrudan Yabancı Yatırımlar ve Gelir Dağılımı Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz." *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 53 (2019): 1-22.
- Zhou, Lei, Basudeb Biswas, Tyler Bowles & Peter J. Saunders. "Impact of Globalization on Income Distribution Inequality in 60 Countries." *Global Economy Journal* 11/1 (2011): 1-18.

